Bijlage 2:
Toelichting bij het raadsvoorstel 'Regionale kadernota Samen aan Zet 2022'

Inleiding

In deze regio zetten we de komende jaren een belangrijke vervolgstap in de transformatie opgave van beschermd wonen naar beschermd thuis. Met de regionale kadernota 'Samen aan zet 2022' geven we invulling aan de verplichting tot regionale samenwerking zoals afgesproken door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en de VNG in zomer van 2020 (VNG resolutie Norm voor Opdrachtgeverschap). U bent in twee eerdere raadsbrieven door ons geïnformeerd over de voortgang van de voorbereiding van de regionale samenwerking beschermd wonen (maart en september 2021).

1. Toelichting hoofdpunten

In deze notitie gaan we in op onderdelen van de regionale kadernota, waarbij we uitleggen wat nodig is en wat de verantwoordelijkheid is van het college of de gemeenteraad.

Regionale kadernota

De transformatie beschermd thuis is een meerjarig traject. De commissie Dannenberg gaf in 2015 al aan uit te gaan van minimaal 15 jaar. We zijn een eind op weg, maar we hebben we de komende jaren echt nog werk te verzetten om ervoor te zorgen dat kwetsbare inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen en onderdeel zijn van de samenleving. Voor hen die dit nodig hebben blijven beschermd wonen en opvang als vangnet bestaan. Om de visie te vertalen naar stappen en keuzen maken we jaarlijks een regionaal uitvoeringsplan, dat vanuit de regionale programma organisatie wordt opgesteld. Elke twee jaar evalueren we onze koers en stellen deze waar nodig bij vanuit het programma Samen aan Zet.

Lokale verantwoordelijkheid

Onze opgave is de lokale infrastructuur zo in te richten dat ondersteuning dichtbij de inwoner en integraal wordt georganiseerd. Preventie en vroegsignalering zijn hierbij belangrijke kernbegrippen. We willen dat in iedere gemeente een basisset, een soort gereedschapskist, aan voorzieningen en ondersteuningsmogelijkheden aanwezig is. Dit is belangrijk om het mogelijk te maken dat inwoners zelfstandig kunnen blijven wonen (voorkomen van instroom) en dat inwoners die beschermd hebben gewoond en uitstromen voldoende steun krijgen om weer zelfstandig te gaan wonen (bevorderen uitstroom). We spreken af dat iedere gemeente een lokaal plan maakt en werkt aan (woon)afspraken.

Programmaorganisatie

Sinds 2019 werken we met een regionale programma aanpak om het 'Transformatieplan Samen aanZet 2019-2021' uit te voeren. Een stuurgroep van betrokken wethouders zet sinds 2019 de bestuurlijke lijnen uit. We zetten onze samenwerking via het programma Samen aan Zet voort.
De inhoudelijke doordecentralisatie start op 1 januari 2022 en de financiële doordecentralisatie op 1 januari 2023. In 2022 ontvangt Arnhem de rijksmiddelen, vanaf 2023 ontvangen alle gemeenten rijksmiddelen. We werken in 2022 op basis van een gezamenlijke opstapbegroting zoals overeengekomen in het bestuurlijk akkoord. Arnhem heeft in 2022 een kassiersfunctie voor het regionaal budget ter overbrugging naar de nieuwe situatie in 2023. Vanaf 2023 worden alle gemeenten financieel verantwoordelijk voor beschermd wonen. Het regionale vangnet beschermd wonen is dan onze gezamenlijke financiële verantwoordelijkheid.
Alle 10 gemeenten ontvangen gedurende de ingroeiperiode 2023-2032 rijksmiddelen, welke elke gemeente inzet ter dekking van de regionale begroting. Zo zorgen we samen voor een geleidelijke overgang van het oude naar het nieuwe financiële verdeelmodel.

Convenant

We sluiten in 2022 een samenwerkingsovereenkomst. We kiezen voor de lichtste juridische vorm, een convenant. Hiermee zien we in andere regio's zeer goede ervaringen en we voorkomen onnodige bureaucratie. In het convenant regelen we onze besluitvormingsstructuur. We sluiten aan bij bestaande bestuurlijke regionale overlegstructuren in het sociaal domein. Bestuurlijke besluiten worden genomen in de afzonderlijke gemeenteraden en colleges. Afstemming vindt plaats in het regionaal portefeuillehouders overleg Zorg (RPO). Er is een stuurgroep Samen aan Zet, welke een adviserende rol heeft voordat stukken geagendeerd worden voor het RPO. Met het convenant regelen we een meerjarig commitment aan de regionale samenwerking en de transformatie opgave. We evalueren het convenant tussentijds, waarmee aanpassingen mogelijk zijn. De Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) schrijft regionale samenwerking als het gaat om beschermd wonen en maatschappelijk opvang voor. De invulling is een keuze, een geformaliseerde samenwerkingsstructuur is een verplichting.

Uitvoering beschermd wonen

De uitvoering van beschermd wonen is sinds 2015 belegd bij Arnhem als centrumgemeente. De centrumgemeente constructie eindigt op 31-12-2021. We zien het eerste jaar van de inhoudelijke doordecentralisatie, 2022, als een opstapjaar. In 2022 handhaven we de toegang via de Stichting Sociale Wijkteams Arnhem. Omdat wij al een regionaal samenwerkingsverband voor het sociaal domein hebben, willen wij de uitvoering met ingang van 1-1-2023 onder brengen in de Modulair Gemeenschappelijke Regeling Centraal Gelderland (MGR). De inkoop van beschermd wonen is al een taak van de MGR Inkoop.

Lokale Toegang

Vanaf 1-1-2023 wordt de toegang lokaal. Met een zorgvuldig implementatietraject wordt de huidige regionale toegang via de wijkteams Arnhem vervangen door een nieuw hybride toegangsmodel met een lokale toegang en een regionaal expertiseteam. Een nieuw toegangsmodel is nodig voor de doorgaande lijn van voorzieningen, lokaal en regionaal. Dit betekent dat er flexibel op- en afgeschaald moet kunnen worden tussen de verschillende vormen van ondersteuning. Van lichte ondersteuning tot intensieve begeleiding, we volgen de ondersteuningsbehoefte van de inwoner. Elke gemeente kan zelf bekijken hoe de toegang met deze ondersteuning het beste ingebed kan worden in de eigen organisatie.

2. Financiële afspraken

De uitgangspunten voor onze financiële afspraken zijn uitgewerkt in het bestuurlijk akkoord van juni 2021 dat inmiddels door alle 10 colleges is vastgesteld. In de regionale kadernota zijn deze uitgangspunten vertaald naar een financieel kader voor de samenwerking.

In onderstaande tabel informatie over de verwachte integratie-uitkering Beschermd wonen in de periode 2022-2032 in beeld (voor Rheden en regionaal) volgens de septembercirculaire gemeentefonds 2021.

Integratie-uitkering 2022-2032	Rheden	Totaal regio
2022	€ 0	€ 59.958.507
2023	€ 320.907	€ 57.553.763
2024	€ 1.348.826	€ 55.141.595
2025	€ 2.166.248	€ 52.731.306
2026	€ 2.808.648	€ 50.319.932
2027	€ 3.304.638	€ 47.885.508
2028	€ 3.679.401	€ 45.451.084

2029	€ 3.925.045	€ 43.016.659
2030	€ 3.702.917	€ 40.582.235
2031	€ 3.480.788	€ 38.147.811
2032	€ 3.258.660	€ 35.713.387

Bron: Septembercirculaire gemeentefonds 2021

3. Adviesraad Sociaal Domein Rheden Rozendaal

De regionale kadernota is op 15 oktober toegelicht in de adviesraad. De adviesraad geeft de volgende aandachtspunten mee:
De adviesraad onderschrijft de doelstellingen van de visie, maar heeft ook zorgen over de doordecentralisatie. Ook vanwege de ervaringen met eerdere decentralisaties. Het is een nieuwe verantwoordelijkheid voor gemeenten, ook financieel. De adviesraad adviseert om te investeren in innovatieve vormen van huisvesting, met een mix van doelgroepen om integratie te bevorderen. Omdat in onze regio het aandeel jongvolwassenen in de leeftijd 18-27 in beschermd wonen maar liefst 40% is, wordt geadviseerd de uitwerking hierop te richten om de gewenste doelen uit de regionale kadernota te halen. Op de lokale agenda mag het goed inrichten van bemoeizorg niet ontbreken en de adviesraad schat in dat er meer nodig is, omdat zorgmijders zelf geen hulp vragen.